

Jakub Václav Zentner

Proboštský chrám, Narození Panny Marie v Roudnici nad Labem pod vlivem baroka

Bakalářská práce

KTF UK – Ústav dějin křesťanského umění

2009

Po přečtení předložené bakalářské práce má kritický čtenář silně smíšené dojmy. Na jedné straně nelze neocenit rozsah práce, kterou kandidát bakalářství zde podnikl, jak při zvládnutí poměrně rozsáhlé sekundární literatury, tak při průzkumu archivních pramenů. Především z průzkumu pramenů vytěžil některá zajímavá doplnění dosavadního poznání. Z hlediska barokní přestavby je zajímavý pramenný odkaz na existenci původně gotických vnějších opěrných oblouků katedrálního typu (viz str. 26). Dále autor rozšířil naše znalosti o účasti řemeslníků na barokně-gotické přestavbě. Pečlivou excerpcí pramenů rovněž dospěl autor k velmi věrohodné představě o velikosti finančních nákladů na stavbu a pozoruhodná je i jím provedená profesní specifikace. Podstatný přínos představuje práce z hlediska poznání barokní výbavy kostela jak v 17. století, tak v 18. století. V tomto smyslu lze práci hodnotit pozitivně.

Na druhé straně ovšem práce skýtá i nepříjemná překvapení. Především je to naprosto neuvěřitelný počet hrubých gramatických chyb, nejčastěji jde o chyby ve shodě podmětu a přísudku (str. 10,13,14,15, 17, 21 29, 41 ad.), v několika případech jde i o chyby ve větné skladbě. Dalším závažným nedostatkem jsou chyby v užití odborných termínů. Západní průčelí není trojkřídlé, ale tříosé (str. 31). V gotických profilacích nejsou „žlábký“ ale „výžlabky“ (str. 32). Ve formulaci „severní průčelí severní věže, které je ve své profilaci téměř shodné...“, je pojem „profilace“ užit mylně, jde totiž o kompozici (str. 32). Z hlediska logiky tektonické analýzy stavby je nesmyslná formulace: „pilíře ústí do /.../ hlavic“ (str. 34). Útvary, které jsou v interiéru hlavní lodi kostela na stěnách nad hlavicemi přípor nejsou přípory, ale úseky kladí (str. 34). Oltářní retábly označuje diplomant nepřesně jako „nástavce“(str. 36 ad.), což se sice objevuje v literatuře 19. století, ale je to terminologicky již dávno překonané. V nástavci oltáře sv. Jana Nepomuckého není „pozlacená rozeta“ (str. 38), ale holubice Ducha sv. v glorii. Lajdácké zacházení s odbornou terminologií vede v některých případech k nesrozumitelnostem: kupř. „centralistické a výrazně dynamické baroko“ (str. 25), kde termín „centralistické“ je naprosto nesmyslný.

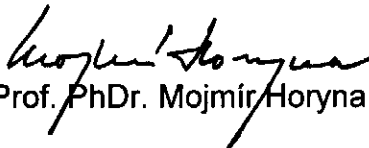
Nepříjemné je i kolísání v psaní jmen kupř. „Hennevogl“ i „Hennevogel“, a přímo hrůzu vzbuzuje podoba jména „Santiny-Aichel“ (str. 48).

Velice zjednodušeně a v podstatě špatně je vyličen vztah mezi architekty Františkem Maxmiliánem Kaňkou a Janem Blažejem Santinim-Aichelem. Santini nebyl Kaňkovým učitelem, jak se mylně tvrdí na str. 24, a i jejich spolupráce nebyla nijak častá. Doložena je přímo při stavbě zámku v Chlumci nad Cidlinou, a na Zbraslavi Kaňka dokončoval stavbu konventu dle Santiniho projektu po jeho smrti. Kaňka se nijak nepodílel při realizaci Santiniho barokně-gotických staveb – jak se v textu několikrát mylně uvádí. U těchto architektur jsou doloženi jiní stavitelé (Vogler, Morazzi, Klíčník). Myšlenka barokní gotiky nebyla výlučným vlastnictvím Jana Blažeje Santiniho-Aichela, nýbrž byla tématem, kterým se zabývali teoretici i praktici architektury v 17. a 18. století častěji. K poznání této skutečnosti by stačilo pouze pozorně přečíst úvodní kapitolu v textu citované knihy Viktora Kotrby. Kaňka není autorem přestavby kostela sv. Kateřiny při augustiniánském klášteře na Novém Městě v Praze (str. 24), kde je jednoznačně prameny doložen Kilián Ignác Dientzenhofer.

Posléze v textu skoro nenacházím vlastní uměleckohistorickou analýzu. Při zvoleném tématu by bylo jistě žádoucí analyzovat a blíže charakterizovat odlišné pojetí barokní gotiky u Santiniho a Kaňky.

Představa, že by práce s tolika věcnými i jazykovými chybami byla jako obhájená uložena v archivu Ústavu dějin křesťanského umění, je pro mne nepřijatelná. Proto práci k obhajobě nedoporučuji.

Praha, 10. srpna 2009

Prof. PhDr. Mojmir Horyna